

men i Omfang langt større Produktion af Fødevarer og sligt, som han skal eksportere, og gaar til Grunde, naar han ikke kan faa det solgt, kan den mindre Ejendomsbesidder langt bedre end den større finde sit Udkomme paa Ejendommen uden at behøve at afsætte saa meget. Jeg tror derfor, det har stor nationaløkonomisk Betydning at udvikle disse Jordbrug saa meget som muligt, og selv om vi holde disse inden for 5,000 Kr.s Værdi, vil der ogsaa ud over de Jordbrug, som Staten støtter, skabes af sig selv ved privat Initiativ en Masse mellemstore Jordbrug. Derved vil Landets økonomiske Stilling styrkes i betydelig Grad, ikke alene i Øjeblikket, men ogsaa og særlig i Fremtiden. Jeg ønsker altsaa, at de Penge, Staten kan give, maa blive anvendte paa en saadan Maade, at vi kunne faa saa mange smaa Jordbrug som muligt.

Gaa vi op til 7,000 Kr., som det er sagt, faa vi for faa, gaa vi til 5,000 Kr., antager jeg, at Gennemsnitsprisen bliver 4,000 Kr. Dersom vi gaa ud fra det, viser det sig, at vi alligevel faa temmelig faa efter den Maade, hvorpaa man har tænkt at skaffe Pengene til Veje. Saa vidt jeg har forstaaet den ærede Minister, vil han tilvejebringe i det hele $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr., hvoraf Staten skal yde $1\frac{1}{4}$ Mill., og Resten skal skaffes ved Forhandling med Kreditforeningerne. Jeg forstaaer ikke ret, hvilke Forhandlinger. Med Lodder, jeg har solgt, har jeg haaret mig saadan ad, at jeg først har bebygget dem og derefter solgt dem. Hvis Ejendommen koster 3,000 Kr., gaar Køberen ind i Husmandskreditforeningen og faar omtrent 1,500 Kr. i 1ste Prioritet; der udbetales mig altsaa omtrent Omkostningerne ved Bebyggelsen, og for Restbeløbet udstedes 2den Prioritet til mig. Køberne skyldte saaledes 1,500 Kr. til Kreditforeningen og 1,500 Kr. til mig, og i øvrigt betale de kun de offentlige Afgifter. Hvorfor skulle de enkelte begunstiges med store Laan fra Staten, hvorfor skulle de have udbetalt alle disse Penge til 3 pCt.? Hvorfor kunne disse Jordbrug ikke tage 1ste Prioritet hos Kreditforeningen og saa tage 2den Prioritet hos Staten, saa vilde Statens Penge række langt videre, og der var dog ingen, der kom til at sidde saa heldigt, som de, der vare understøttede paa den Maade, at 1ste Prioritet var Kreditforeningens Penge og 2den Prioritet Statens Penge til 3 pCt. Der er jo ikke en Jordbruger i Danmark, der ellers kan faa saa gode Pengevilkaar. Kreditforeningen har Ret til at udlåne indtil

$\frac{6}{10}$ af Ejendommens Værdi i 1ste Prioritet. Naar Staten giver $\frac{3}{10}$, bliver der tilovers $\frac{1}{10}$, som Manden efter Loven selv skal besidde. Gøre vi Regnestykket op og sige, at vi blot oprette en Eiendom aarlig i hvert Sogn med en Gennemsnitspris af 4,000 Kr., bliver der oprettet omtrent 1,000 saadanne om Aaret, vi have vel omtrent 1,000 Sogne her i Landet. Det er jo ikke meget, et Hus i hvert Sogn. Saa have vi altsaa til en Gennemsnitspris af 4,000 Kr. 1,000 Huse, det bliver 4 Millioner. Dem vil Staten ikke give alle. Men tage de i Husmandskreditforeningen en første Prioritet til $\frac{6}{10}$ af Ejendommens Værdi, faa de et Beløb af 2,400,000 Kr., og det er Penge, som de kunne faa til $3\frac{1}{2}$ pCt.s Rente, det er da billigt. Saa bliver der tilbage at betale af Staten 1,200,000 Kr. og Manden selv 400,000 Kr. Altsaa, første Prioritet bliver 2,400,000 Kr. Men for at faa dette Laan, maa de tabe 6 pCt., thi $3\frac{1}{2}$ pCt.s Husmandskreditforeningsobligationer staa for Øjeblikket i 94. Det er særlig begunstigede Obligationer, saa der er ikke Rimelighed for, at de paa Kursen komme til at tabe mere end 6 pCt. Lad os sige altsaa, at de tabe 6 pCt., og at Staten betaler dette Kurstab med 144,000 Kr. De $\frac{3}{10}$ af Laanen, som Staten skulde betale, var 1,200,000 Kr. Lægges dertil Kurstabet paa Obligationerne, 144,000 Kr., faar Staten altsaa at betale 1,344,000 Kr. Det er jo det, Staten vil give, det er omtrent $1\frac{1}{4}$ Mill. Og for disse $1\frac{1}{4}$ Mill. kan der tilvejebringes Huse for 4 Mill. Kr., hvoraf vedkommende Husmænd selv skal eje den ene Tiendedel eller 400,000 Kr. Paa denne Maade kunne vi hjælpe omtrent 1,000 Husmænd hvert Aar med et Tilskud fra Statens Side af kun $1\frac{1}{4}$ Mill. Kr. aarlig og samtidig stille dem saa heldigt, som ingen anden Landmand i Landet er stillet. Jeg synes, at dette er gode og billige Betingelser, og det er nemt at gaa til.

Med Hensyn til enkelte andre Bestemmelser i Loven skal jeg kun henlede Opmærksomheden paa § 3 e. Denne Bestemmelse er ogsaa omtalt af andre ærede Talere. Jeg kan ikke forstaa, hvorfor der skal staa i Loven, hvor længe den Mand maa have gravet, og hvor længe han maa have været inde i en By og arbejdet der eller været ude at se sig om, eller hvad han nu har gjort. Jeg er enig med andre Talere i, at det naturligste dog er at lade Kommissionen bestemme, om Manden kan siges at være en Arbejder fra Landet, der bør hjælpes til et Hus. At han i et Aarstid har staaet i Smedelære og